

✓ З березня по травень 2017 р. в м. Дніпро проходила **Школа молодого вченого за назвою «Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених»**, в якій взяло участь близько 40 молодих вчених Дніпропетровської області. Цей проект став переможцем обласного конкурсу проектів «Молоді вчені – Дніпропетровщині» та отримав підтримку Департаменту освіти та науки Дніпропетровської ОДА. Головним результатом школи стало створення Кодексу академічної доброчесності молодих вчених Дніпропетровщини та підвищення компетенцій молодих учених з цього питання.

Координатором школи була Сорокіна Наталія Григорівна – к. держ. упр., доц., Голова Ради молодих вчених Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, докторант кафедри державного управління та місцевого самоврядування вказаного вишу.

## **КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО**

### **I. Загальні положення**

1.1. Кодекс академічної доброчесності молодого вченого (далі – Кодекс) визначає загальні моральні принципи та правила професійної етики наукової молоді, осіб, які працюють у системі освіти і науки та займаються науково-дослідною та дослідно-конструкторською діяльністю. Кодекс укладено з урахуванням принципів Європейської хартії дослідників, Кодексу працевлаштування наукових працівників, Європейського кодексу дослідницької доброчесності, Конституції України, законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та ін.

1.2. Кодекс спрямований на утвердження високих професійних етичних стандартів у науковій діяльності на усіх етапах розвитку кар'єри.

1.3. Кодекс є переліком принципів і цінностей, яких мають дотримуватися як молоді вчені, так і всі особи, причетні до наукової діяльності. Дотримуючись норм цього Кодексу, кожен молодий вчений сприяє розвитку сприятливого академічного середовища та формує імідж і професійну репутацію науковця, ВНЗ та/або НДІ, які він представляє.

1.4. Базовими принципами академічної доброчесності, якими мають керуватися молоді вчені, є:

- 1) чесність і порядність;
- 2) верховенство права;
- 3) відповідальність та дотримання авторських прав;
- 4) взаємоповага;
- 5) толерантність та недискримінація;
- 6) прозорість та доступність;

- 7) академічна грамотність;
- 8) орієнтація на якість;
- 9) партнерство та взаємодопомога;
- 10) імперативність академічної доброчесності.

## **II. Зміст базових принципів академічної доброчесності молодого вченого**

### ***2.1. Принцип чесності і порядності***

Чесність і порядність є основою науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності молодого вченого. Доброчесні відносини передбачають нетерпимість та несприйняття будь-яких корупційних проявів. Принцип чесності перед самим собою виявляється у неприпустимості жодних форм обману, наукового шахрайства, плагіату або інших форм нечесної поведінки, які негативно впливають на якість наукової діяльності та її іміджу на усіх етапах розвитку кар'єри науковця.

Добросовісна наукова конкуренція має ґрунтуватися на засадах дотримання порядності у стосунках один до одного, незалежно від посади та отриманих раніше здобутків. Неприпустимою є неетична поведінка, зведення наклепу, словесне приниження інших науковців, у тому числі й у відкритому Інтернет-просторі, навмисне завдання шкоди приладдям, матеріалам, документам, що використовують для своєї діяльності інші науковці, тощо.

### ***2.2. Принцип верховенства права***

Усі дії чи бездіяльність молодого вченого щодо дотримання принципів академічної доброчесності мають розглядатися лише з позиції правата відповідності до норм і процедур у вищому навчальному закладі чи науковій установі. Правові та інші неписані норми стосовно академічної доброчесності молодого вченого мають обов'язково виконуватися усіма здобувачами освітніх та освітньо-наукових ступенів, і у разі виявлення недоброчесної поведінки порушники повинні нести відповідальність, у тому числі репутаційну згідно з нормами чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів вищого навчального закладу чи наукової установи, у якій він працює.

### ***2.3. Принцип відповідальності та дотримання авторських прав***

Кодекс закликає до відповідальності усіх учасників наукового процесу за свої судження і заяви, викладені письмово або усно, за вчинки та порушення авторських прав. Бути відповідальним – означає забезпечувати високу якість наукових досліджень на усіх етапах їх здійснення – від ідеї до оприлюднення результатів. Молодий вчений повинен поважати та дотримуватись норм законодавства про авторське право, посилатись на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, результатів наукових досліджень тощо. Молоді вчені зобов'язані усвідомлювати можливість настання відповідальності за наукову роботу із завідомо для них низькою якістю, за використання наукових результатів інших осіб без їх дозволу та без посилань на відповідні

джерела, а також за інші порушення авторських прав. Завжди слід пам'ятати про можливість настання найсуворішого виду юридичної відповідальності (кримінальної) за порушення авторських та суміжних прав.

#### ***2.4. Принцип взаємоповаги***

Принцип взаємоповаги ґрунтується на засадах Загальної декларації прав людини, зокрема враховує право на повагу до людської гідності та гарантування належного ставлення один до одного усіх членів наукового середовища, незалежно від положення в академічній, суспільній, інституційній ієрархії. Повага в науковому середовищі має бути взаємною, виявлятися як до колег, так і до себе. Молоді вчені мають культивувати неупереджене ставлення один до одного, об'єктивне оцінювання їх результатів і власної наукової та науково-педагогічної діяльності.

#### ***2.5. Принцип толерантності та недискримінації***

Молоді вчені мають утверджувати і дотримуватися принципу толерантності у своїй професійній діяльності. Слід визнавати, поважати й цінувати різноманіття наук, сфер дослідницьких інтересів, наукових поглядів та ідей, дослідницьких принципів і методів. Неприпустимою є будь-яка дискримінація з причин гендерної, етнічної, національної приналежності, мови, сексуальної орієнтації, політичних та релігійних поглядів, суспільного чи фінансового статусу, а також на підставі приналежності до певних наукових шкіл чи установ.

#### ***2.6. Принцип прозорості та доступності***

Усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, адміністративної, господарської та фінансової діяльності у науковій сфері повинні бути прозорими і зрозумілими. Молоді вчені повинні висвітлювати свої напрацювання, відповідно до засад відкритої науки. Процедури присудження наукових ступенів і звань; нагородження науковців різноманітними відзнаками як матеріального, так і нематеріального характеру мають бути максимально прозорими, а інформація має бути доступною науковій спільноті.

Молоді вчені Дніпропетровщини готові долучитися до розробки репозитарію кваліфікаційних наукових робіт та ініціювати створення засобів їх перевірки на унікальність.

#### ***2.7. Принцип академічної грамотності***

Академічна грамотність виявляється у засвоєнні відповідних теоретичних знань, практичних навичок і вмінь щодо здійснення досліджень, формування наукових результатів, оформлення таких результатів у вигляді наукових праць. Науковець має дотримуватися норм і вимог наукової роботи, піклуватися про чистоту наукової мови.

#### ***2.8. Орієнтація на якість***

Цей принцип передбачає створення якісного наукового матеріалу на противагу вимогам щодо кількісних характеристик роботи науковця, надання можливості учасникам наукового процесу безперервного вдосконалення їх

професійних навичок. При створенні рейтингу молодих учених мають враховуватися їх якісні наукові роботи та публікації, що визначаються рівнем наукової видань, міжнародними журналами та наукометричними показниками тощо. Науковець має постійно вдосконалювати свою кваліфікацію.

### ***2.9. Принцип партнерства та взаємодопомоги***

Створення атмосфери довіри в науковому середовищі сприятиме співпраці та вільному продукуванню нових ідей, розподіленню обов'язків та ризиків. Наукова діяльність має будуватися на партнерській взаємодії, мінімізувати особисті конфлікти та сприяти академічній мобільності.

Молоді вчені Дніпропетровщини закликають до створення міждисциплінарних і міжінституційних робочих груп, наукових колективів різного наукового спрямування задля розроблення проектів і досягнення розв'язань, що зможуть зацікавити потенційних інвесторів.

### ***2.10. Імперативність академічної доброчесності***

Молоді вчені мають дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, усіх норм, що закладені у Кодексі, вимог законодавства та мають право вимагати такої ж поведінки від усіх інших здобувачів освітніх та освітньо-наукових ступенів

## **III. Прикінцеве положення**

3.1. Цей Кодекс є декларацією намірів, які мають виконуватися добровільно.

3.2. Рада молодих вчених Дніпропетровської області уповноважена звернутися до державних органів та органів місцевого самоврядування, що реалізують державну політику у сфері освіти та науки, з інформативною метою щодо розробки та прийняття цього Кодексу.